

Gazdag életút, hatalmas gyűjtemény, amelyet Laci bácsi magáénak mondhat. Azt hiszem soha nem bánta meg, hogy annak idején mégis a teológiát választotta, és mi, akik ismerjük őt, hálát adhatunk Istennek, hogy példát mutatott nekünk szeretetből, kitartásból, küzdeni akarásból.

Isten éltesse, Laci bácsi! Legyen még sokáig közöttünk!

Pintér Péterné Fésűs Judit

Szigethy Gyula (1904–1986) emlékezete

Debrecenben a Kollégiumi Kántus mai diákénekesei közé 2003. május 24-én sokan beálltak az egykoriak közül. A templomi gyülekezetben egyesült az énekhar hajdani és jelenlegi tagsága. Buzgó esti énekléssel nyitott emlékévet (1904–2004) a Nagytemplomban Szigethy Gyula (Berkesi Sándor elődje) születésének százéves évfordulóján tisztelegve. Fekete Károly rektor köszöntötte a 2003. esztendőre összeseregletteket a Debreceni Református Kollégium diákjainak ezévi találkozóján; közöttük a Kántus korábbi karnagyának még élő hozzátartozóit, és összekötőt mondott az énekelt tételek között.

Elhangzott: Michael Praetorius: *Jer, kérjük Isten áldott Szent Lelkét* (összkar és teljes gyülekezet); O. Gibbons: *Felséges Úr* [79. zsoltár] Kántus; C. Saint-Saëns: *Ave verum corpus* Kántus; Draskóczy László: *Győzhetetlen én köszálom* Kántus; Czövek Lajos: *Nagy hálát adjunk az Atya Istennek* Kántus; Szokolay Sándor: *Én vagyok a feltámadás*; Szigethy Gyula: *Meghasított sziklakő* (Révészné Váró Margit fordítását énekelte az összkar; a teljes gyülekezet pedig az énekeskönyv szövegét: *Aki értem megnyitál*); Szigethy Gyula: *Ima* (összkar); Gárdonyi Zsolt: *Hommage à Marcell Dupré* (orgona Sárosi Dániel); Gárdonyi Zoltán: *Szívemnek kösziklája* (összkar); Bárdos Lajos: *Istené az áldás* (Erdélyi József verse) (kánon, összkar); Kodály Zoltán: *114. genfi zsoltár* (összkar orgonával); Vass Lajos: *Az Isten a mi reménységünk* (összkar és teljes gyülekezet) 46. genfi zsoltár. Vezényelt: Arany János, Beidkné Kovács Adrienn, Berkési Boglárka, Berkési Sándor, Kurgyis András, Török Ágnes.

A Nagytemplom organista-lelkésze Sepsy Károly, egykori kántusjegyző, visszatekintett azokra az évekre, amikor Sárospatak megszüntetett Református Kollégiumának diákságát a debreceniek közé osztották, illetve a hatvanas évekre, amikor Szigethy Gyula félretétele illetve nyugdíjazása idején átmeneti időre a Kántus vezetőjeként is tevékenykedett.

Erre az alkalomra megjelent egy szerény (119 + XXIII lapos) emlékkötet is, amelyet a Hittudományi Egyetem rektora, Ifj. Fekete Károly szerkesztett. A kötet a tanár, karnagy és zeneszerző pályáját tekinti át. A hagyományos dalárda-stílusból a kodályi örökség képviselői közé vezette át a kollégiumi diákság Kántusát, meg a Vagongyár munkásénekkarát Szigethy Gyula. A hitvallásos és protestáns örökséget a fordulat éve utáni egyházzsugorító időkben sem volt hajlandó megtagadni. A kötethez járuló fényképanyag által az immár történelemmé vált évtizedek eseményeibe pillanthatunk. A tanulmány mellett még visszatekintések, emlékeket megfogalmazó írások sorakoznak Berkési Sándor

(egyházkerületi zeneigazgató), † Bottyán János (a Református Egyház és Confessio egykori szerkesztője), Kalocsay Ferenc (fóti nyugalmazott kántor-karnagy), Idősb Kádár Ferenc (nyugdíjas református esperes, tanítvány), Fekete Csaba (könyvtáros lelkész), Ifj. Fekete Károly, Fekete Szűcs Gyula (nyugalmazott filharmonikus zenekari bőgős, gyülekezeti kántor, református lelkész), Kéri Sándor (nyugalmazott lelkész egykori kántusjegyző, hegedűs), Sárközy Zoltán (vő, nyugalmazott színművész), Sepsy Károly (orgonista-lelkész), Straky Tibor (nyugdíjas szakiskolai zeneigazgató) és Újfalussy József (akadémikus, egykor Szigethy zenekarában fuvolás) tollából.

Fekete Csaba

Zenei kiadványok az Erdélyi Református Egyházkerület gondozásában

2003. január 12-én Marosvásárhelyt két könyvet mutattak be. Az alábbiakban idézünk *Csiky Csaba* zeneszerző méltató szavaiból:

„A református kántor kézikönyve először 1995-ben jelent meg az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa kiadásában *A református énekvezér kézikönyve* címmel. A Zeneelmélet, Karvezetés és Orgonaismeret fejezeteket *Székely Árpád* és *Kovács László Attila* jegyezték mint szerzők. Nekem mint a marosvásárhelyi Kántor-Tanítóképző Főiskola karvezetés- és orgonatanárának tankönyvként is előírt szakmunkát jelentett e mű, melyet azóta is kötelezően ajánlok növendékeimnek. A maga hibáival együtt hézagpótló és nagyon hasznos kiadvány volt ez a kis kézikönyv. Új, tetszetős kivitelezésben, javított kiadásban látott napvilágot ez a munka mindannyiunk örömére 2002-ben.

Az eredeti szerzőként szereplők ma már csak átdolgozói és kiegészítői a *László Éva*, *Guttman Gabriella* és *Dávid István* által jegyzett kéziratnak, Kovács László Attila az Orgonaismeret fejezethez bibliográfiát is mellékel, a Zeneelmélet fejezet revíziója is észrevehető. A Karvezetés fejezethez fűznék csak lényegi megjegyzést. Ennek kézírata néhai Máté János karnagy, orgonaművész nevéhez fűződik, melyből a grafikai ábrákat, eléggé vitatható módon, kicserélték. ...

Birtalan Józsefet, ha valahol, hát Marosvásárhelyt nem kell bemutatni. A ma már hetvenhatodik esztendő karnagy-zeneszerző egyik régebbi nyilatkozatából idézek: «Mindig a hiányok ismeretében alkottam. A kórusénekelés fel-

lendítésére tettem fel az életemet. ... Mondhatni minden művem úgy született, hogy konkrétan tudtam, kinek szánom, milyen szintű kórusnak. ... Számomra fontos volt a „Zenét mindenkinek!” imperatívusza. »

Lapozom az *Ékes dolog dicsérni* címmel megjelent kórusgyűjteményt, Birtalan Józsefnek az Erdélyi Református Énekeskönyv énekeire írt két-, három- és négyszólamú feldolgozásait egyenemű és vegyeskarok számára. 53 éneket dolgozott fel, ebből kilenc két-, kettő pedig háromféle szólamelrendezésben.

Egyedülálló munkát tartok a kezemben. Nemcsak az emeli értékét, hogy mint Csomasz Tóth Kálmán vagy Draskóczy László, Birtalan József is arra gondolt, ugyanarra, hogy az egyszerű formában történő két-háromszólamú feldolgozása egyházi énekeinknek, a templomból a családba is beviszi az énekeskönyvet.

A reformáció óta gondjuk van zeneszerzőinknek arra, hogy kórusaink se szenvedjenek ebben hiányt. Ez a kórusgyűjtemény akkor érkezett, amikor az Erdélyi Református Énekeskönyv utolsó éveit éli.

Megható gesztus ez a sok-sok évtizede belénk ivódott énekek iránt, hiszen legnagyobb részük az új, egységes énekeskönyvből hiányzik.

Unokáink talán már csak egy-egy ilyen feldolgozásból fognak figyelni arra, hogy ezt az éneket valamikor másként énekeltek.

Ezért is lehetett volna a kötet szerkesztője figyelmesebb, hogy dallamszerzők, szövegírók neveit el ne felejtse legalább egy tartalomjegyzékben megemlíteni.